

SU SPALIO ŠVENTĖMIS, DRAUGAI!

Visų šalių proletarai, vienykitės!

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DŽD TARYBOS ORGANAS

1960 m.

lapkričio

6 d.

Sekmadienis

Nr. 90 (1177)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

VĖL ATĖJO DIDYSIS SPALIS

Prieš 43 metus Rusijos proletariatas nuvertė supuvusią carinę autokratiją ir kartu su vargingąja valstietija, didžiajam genijui Vladimirui Iljičui Leninui vadovaujant, paėmė valdžią į savo rankas.

Nuo to momento ne tik carinės Rusijos tautoms, bet ir visam pasauliui atsivertė naujos, kūrybingos istorijos lapas — žengimo į komunizmą epocha.

Šiandien mes galime džiaugtis ir didžiuliu, kad žemės rutulį puošia nebe viena socialistinė šalis — Tarybų Sąjunga, o ištisa ellė šalių, sėkmingai stantančių socializmą.

Po Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos Lietuvos žemelę dar daugiau kaip dvidešimt metų trypė išnaudotojų ir JAV, Anglijos bei kitų kapitalistinių statytinių batų. Daugiau kaip dvidešimt metų darbščioji lietuvių tauta nešė sunkią savo dalį, ji buvo išnaudojama vallokalčių, krupavičių, smetonų, tilmansų, mironų, mulkinama įvaliausio plauko oliausų ir kitokių sutanotų sadistų. Tačiau Tarybų Lietuvos darbininkai, valstiečiai, progresyvioji inteligentija, Lietuvos Komunistų partijos vadovai jami iš pagrindžio, nenuilstamai kovojo prieš smetoninę diktatūrą. Su pasididžiavimu mes kalbame apie pagrindininkus J. Grišką, M. Kutraitę, B. Einorį ir kitus, kurie, dabar gyvendami Anykščių rajone, džiaugiasi didžiais iškovojimais.

Tik broliškių tarybinių tautų ir visų pirma didžiosios rusų tautos padedami, Lietuvos darbo žmonės užgydė vokiečių žiaurios okupacijos padarytas žaizdas ir pasiekė nematytus laimėjimus. Beveik 10 kartų išaugo pramonė, lyginant su 1940 m. Visą respubliką puošia milžiniškų statybų aikštelės. Jau vien Kauno HES statyba, senuko Nemuno vandens pažabojimas elektros energijai yra pulkus mūsų socialistinių laimėjimų įrodymas. Kauno HES elektros laidai jau tiesiami ir į Anykščių rajoną ir se-

V. LUKOŠEVIČIUS
LKP rajono komiteto sekretorius

kančiais, metais Iljičiaus lemputės sužibės visuose rajono kolūkiuose.

Nekalp atrodė Anykščiai buržuazijos valdymo metais. Vykusiai apibūdino tatal šiais metais viešėjęs Amerikos lietuvis Margeiris, kuris pasakė, kad Anykščiuose smetoniniai laikais buvo keletas lūšnų, aplūžusių krautuvų, bažnyčia ir traktierius. Dabar Anykščius matome pagražėjusius: juose dygsta mūriniai namai, asfaltuojamos gatvės, rajone veikia 9 vidurinės mokyklos, kelios ligoninės, vyksta gražių kolūkinų gyvenviečių statyba, kolūkius puošia tiptiniai pastatai. Žemės ūkio produktų gamyba pakilo per paskutinius penkis metus 4—5 kartus; nusausinami laukai, kultūrinamos plevos.

Siais metais per 10 mėnesių 100 ha naudmenų rajone pagaminta 30 cent mėsos ir 178,8 cent pieno. Lalku sudorotas pulkus javų derlius, šakniavaisiai. K. Staro vardo, „Levaniškio“, „Skiemonių“, „Vienybės“ kolūkių žemdirbiai baigia kultūjavus. Sudaromi rezervai septynmečiui įvykdyti per 5 metus.

Sie pulkus laimėjimai pasiekti nenuilstamo dirbančiųjų — komunizmo statytojų pasiryžimo, energijos, sumanumo dėka. Naujas žmogus, atsikratęs religinių prietarų, buržu-

zinės pažiūros į darbą ir kitų kapitalistinių atgyvenų, auga mūsų kolūkiuose, imonėse, įstaigose.

Slovingosios Komunistų partijos himno — internacionalo žodžiai „Kas buvo nieks, tas bus viskuo“ tampa realia tikrove. Štai Vladas Stašys gimė ir augo gausioje valstiečio šeimoje, kurioje 9 burnos nuolatos kentė nedateklių ir skurdą. Vladui ir kitiems jo broliams grėsė amžinas bėnavimas pas buožes ar kitus išnaudotojus. Dabar drg. Stašys ne tik didelio „Draugystės keliu“ kolūkio sumanus vadovas, bet ir Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, mūsų respublikos vyriausybės narys. O štai Slavenskas Aleksandras, paprasto darbininko sūnus, jau savo vaikystėje pajuto skaudžią ir sunkią niekinamo darbininko dalį. Sostako Vlodo tėval, tarnaudami pas buožes ir pusbadžiu gyvendami, Vladą jau nuo 7 metų amžiaus, vargo ir skurdo verčiami, išsiuntė pas buožes ganyti. 20 metų Vladas Sostakas, bernaudamas pas buožes, turtus krovė išnaudotojams. Nei Slavenskas, nei Sostakas, kaip darbininkų, juodadarbių vaikai, nebuvo laikomi netgi žmonėmis. O dabar vadovauja kolūklams milijonieriams, išvedė iš skurdo į šviesų socializmo kelią, į pasiturintį ir kultūringą gyvenimą šimtus valstiečių šeimų.

Pasikeitė žmonių pažiūra į sąvokas „mano“ ir „mūsų“. „Surdegio“ kol-

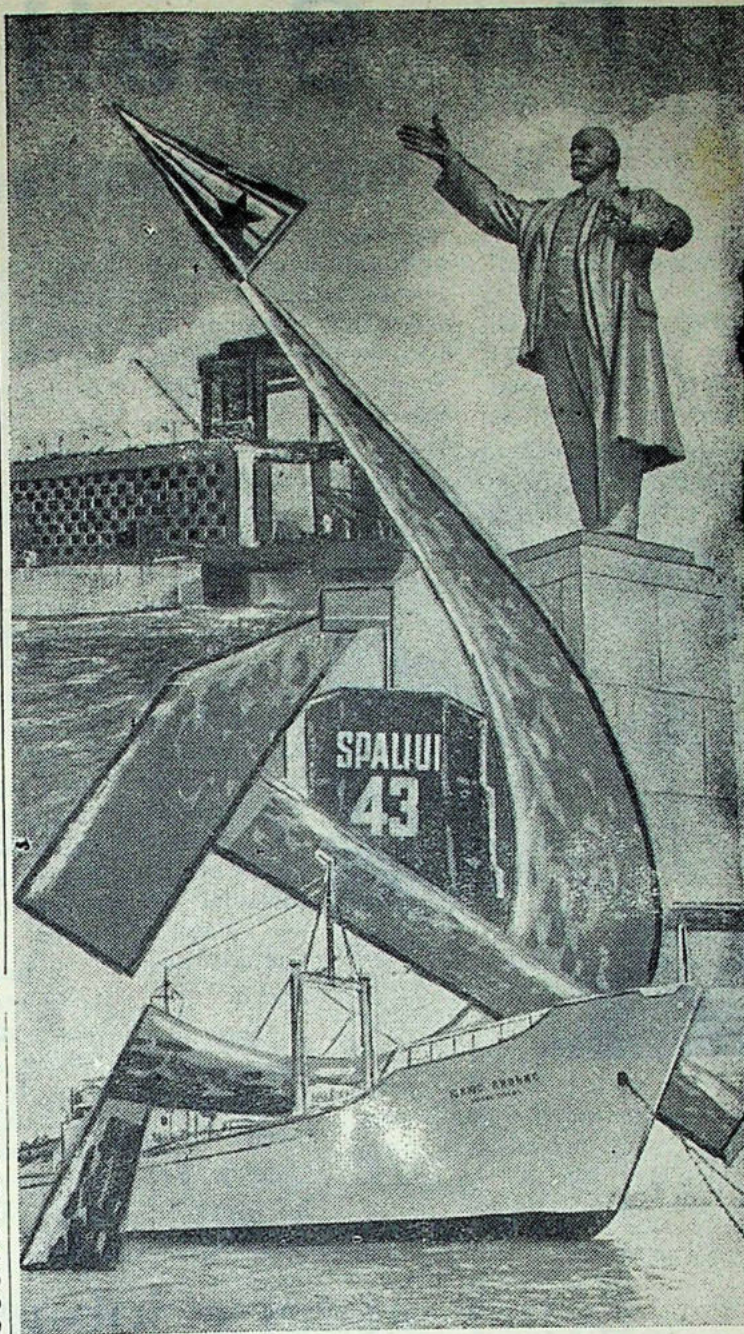
ūkio fermos vedėjas Jonelis Gasparas aktyviai kovoja su neūkiškumo, nesąžiningumo faktais. Jis visada sako: „Kas kolūkio, tai svarbiau, negu savo, nes tik kolūki praturtinę gyvenime pasiturintys“.

Puiklūs gamybiniai laimėjimai Spalio šventės sutinka „Vienybės“ kolūkio agronomė, IV brigadininkė Budrevičienė Elvyra, „Kalnapičio“ kolūkio brigadininkas Abraškevičius Antanas, „Pergalės“ kolūkio grandininkas Tumas Antanas. Jis išaugino po 1000 cent kukurūzų 10 ha plote.

„Pergalės“ kolūkio karvių melžėja Karvelienė Domielė, „Draugystės“ — Medžiulytė Genė, „Anykščių šilelio“ — Kuilešienė Rožė ir Banytė Teklė šlemet jau primelžė iš kiekvienos karvės po 3500—3700 kg pieno.

Puikios veršelių augintojos: Jančiuvienė Veronika iš „Naujo gyvenimo“ kolūkio, Ilčiukaitė Marytė — iš „Žalgirio“, Kazlauskienė Albina — „Gegužės Pirmosios“, Strolaitė Cecilija — „Pergalės“. Jų auginami veršeliai per parą priauga po 750—950 gramų. Kiaulių šerikės Baukienė — „Lenino keliu“ kolūkio, Gilytė — „Pergalės“, Pelekas Bronius — „Surdegio“ ir kt. jau nupeņėjo daugiau kaip po pusantro šimto bekonų, o iki TSKP CK Plenumo atidarymo dienos pasiryžę nupeņėti dar dešimtis.

Dešimtys pirmūnų foto-

grafijų puošia fabrikų ir įstaigų Garbės lentas. „Anykščių vyno“ gamyklos kolektyvas didžiuojasi Latutujeva, „Spartako“ fabriko — Žmoginaitė Maryte, Pakšiu, Žmoginu ir visa eile kitų draugų. Nuosirdžiai dirba jauni specialistai, aukštųjų mokyklų auklėtiniai — statybos montavimo valdybos inžinierius Sleky, vyno fabriko inžinierius Makštelė, elektrinės direktorius Galdėlis ir kiti.

O kokį milžinišką ir sunkų darbą atlieka inteligentija, ypač mokytojai Markuckas, Kurčinskienė, Mažeikienė, Kazlauskaitė ir kiti, kurie dabar išrinkti į I respublikos mokytojų suvažiavimą.

Tai vis nauji žmonės, kuriuos išauklėjo socialistinė Tėvynė, sudarė sąlygas mokytis, dirbti, augti pa-

tiems ir auklėti kitus. Tai žmonės, kurie buržuaziniai laikais buvo niekas, o dabar tapo viskuo.

Tarybinės šalies dirbantieji, sutikdami brangias sukaktuves, užtarnauti džiaugiasi ir didžiuojasi mūsų plačiosios Tėvynės ekonominiais ir politiniais laimėjimais, talkia mūsų šalies užsienio politika ir kartu su viso pasaulio doraisiais žmonėmis žengia kovotojų už talką visame pasaulyje pirmose gretose.

Priešakyje nauji, dar didingesni uždaviniai, priešakyje septynmečio planas, kurį mūsų rajono dirbantieji įsipareigojo įvykdyti per 5 metus ir tuo įdėti indėlį į komunizmo statybos reikala.

Tad pirmyn, draugai, su didžiojo Lenino vėliava į komunizmą!

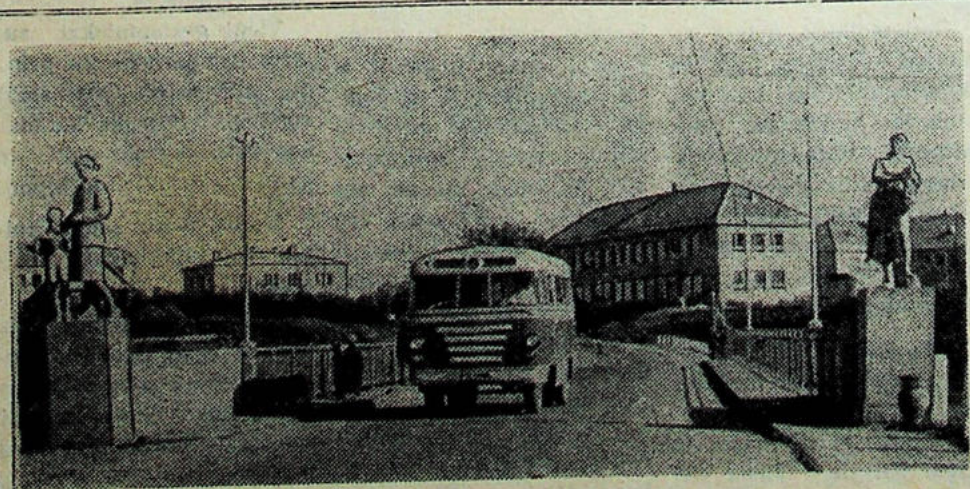
Iškilingas minėjimas

Vakar J. Biliūno vardo vidurinės mokyklos salėje įvyko LKP rajono komiteto ir rajono Darbo žmonių deputatų tarybos iškilmingas posėdis, skirtas Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 43-osioms metinėms pažymėti.

Pranešimą apie tarybinės liaudies kovų ir darbo pergalių kelią, nueitą per 43 Tarybų valdžios gyvavimo metus, ir rajono dirbančiųjų pasiekimus komunistinės statybos baruose skaitė LKP rajono komiteto sekretorius drg. V. Žižys.

Po iškilmingo posėdžio saviveiklininkai atliko turiningą meninę dalį.

„K. d.“ inf.

ANYKŠCIAI ŠIANDIEN.

C. Bytauto nuotr.

Po Spalio vėliavų liepsna

Į didį tikslą žengiant

Jei kas būtų pasakęs dvarininkui Montvilai, jog tavo kumetis Liudas Paškauskas valdys didžiules gyvulių fermas, tokį būtų kvailiu išvadinę. Nepatikėjęs būtų po-

nas dvarininkas ir kad apie karvių melžėją Kubilienę Domicelę rašys laikraščiai. Sunku jam būtų patikėti ir tuo, kad kumečiai statysis nuosavus namus, lakstys ni-

keliuotais motociklais, veltų naginių nešios chrominius batus. Ir gal, svarbiausia, nepatikima būtų buvę tai, kad užguitas, bemokslis kumetis taps savo žemės šeimininku, kad jis, sumaniąs mokės valdyti ir tvarkyti savo kraštą.

Tuos „neįtikėtinus“ laikus atnešė į mūsų žemę Didžiojo Spalio ugnys.

Šiandien gyvenimas eina nauja vaga, šiandien ir žmonės nebe tie. Užteik šiandien pas Liudą Paškauską, mūsų kolūkio kiaulių fermos vedėją. Sidabru smilkiniai pabalo, o darbuojasi lyg jaunas. Kur sunkiau, ten dirbti stoja ir savo padaro. Pasiuntė kolūkio komunistai Liudą fermal vadovauti, ir čia jis daug sumanumo parodė. Siemet kiaulių augintojai visu šimtu bekonų daugiau nupenėjo.

Kas negirdėjo apie mūsų šaunias merginas: komjaunuolę Ireną Tamašauskaitę, Angelę Medinytę, kurios išėjo dirbti į fermą, metė lengvą darbą.

O štai valdybos narys kokiūketis Stasys Skrebūnas su žmona šiemet išdirbo 607 darbdienius. Ir niekur kitur, o tik laukininkystėje, prie sunkiausių darbų. Pamatys kur ne taip padaryta, iškart išgirsi:

— Taip septynmečio neįvykdysim. Pasitempti reikia.

Štai paprasto kolūkiečio žodžiai. Septynmetis šiandien jaudina kiekvieną — ir jauną, ir seną. Siemet vien avanso už darbadienį po 4 rublius išmokėjome. Įvykdysime septynmečio užduotį — gausim kelis kart daugiau. Šiandien nebe naujieta namą pasistatyti, motociklą įsigyti, nebe naujieta vaikus — aukštuosius mokslus leist. Šiandien žmonių siekimai kiti, didingesni. Žmonės ruošiasi dirbti ir gyventi komunistiškai, greičiau komunizmo pergalę pasiekti.

Prieš pat Spalio šventes valdybą pasiekė džiugi žinia. Karvių melžėjos E. Švilpienė, E. Paulauskienė ir D. Kubilienė įvykdė metinius socialistinius įsipareigojimus.

Per žemę žengia Didysis Spalis. Jis plazda raudonų vėliavų šilkuos. Jį sutinkam ne tuščiomis rankomis, su juo žengiam į didį tikslą.

Pr. LAUZIKAS
K. Staro vardo
kolūkio pirmininkas

LAIŠKAS MASKVIEČIAMS

Ryšium su Spalio šventėmis Anykščių „Spartako“ fabriko kolektyvas pasiluntė sveikinimo laišką Maskvos miesto Presnjos mašinų gamyklos darbininkams ir inžinieriams-technikams darbuotojams. Spausdiname laiško tekstą.

Brangūs draugai! Mūsų fabriko darbininkai ir tarnautojai karštai sveikina Jus visus su Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 43-siomis metinėmis. Linkime Jums geriausių laimėjimų septynmečio darbuose.

Mūsų fabriko kolektyvas šias Didžiojo Spalio metines sutinka ypatingomis darbo sąlygomis. Mes perėjome iš senų dirbtuvėlių dirbti į naują didžiulį fabriką, kuris pastatytas Tarybos valdžios nuolatinio rūpinimosi dėka. Sviesiuose ir erdviuose cechuose dūgia mašinos, kurias mums atsiuntė įvairios mūsų šalies gamyklos.

Pas mus yra mašinų ir su Jūsų, brangūs draugai, fabriko ženklu. Geros Jūsų įmonės darbininkų pagamintos mašinos! Jos kelis kartus palengvino mūsų darbą, įgalino išleisti daugiau veltinių. Puikiai dirba Jūsų fabrike pagamintas universalus veltinių užsodinimo ant kurlapių pusautomatis NU-2-VV.

Jei anksčiau per pamainą keturi žmonės rankiniu būdu užsodindavo ant medinių kurlapių 450 porų veltinių, tai Jūsų pagaminto pusautomatžio našumas — 1.000 porų veltinių. Pusautomatį aptarnauja tik du žmonės.

Su Jūsų fabriko ženklu baigiama montuoti antra didžiulė karšimo mašina 40-180-Š. Ji beveik penkis kartus apdirbs daugiau žaliavos, negu mūsų turėtos senos mašinos. Jūsų atsiųstos mašinos — tai didžios draugystės sėkla, dar labiau sutvirtinusi mūsų brolybės ryšius. Už tai mes siunčiame Jums nuoširdų lietuvišką ačiū.

Neseniai mes atšventėme Tarybų Lietuvos 20-metį. Per 20 metų, dėka broliškos ir nesavanaudiškos tarybinių tautų pagalbos, neatpažįstamai išaugo mūsų respublikos pramonė, žemės ūkis ir kultūra.

Mes, kaip ir visi dorieji pasaulio žmonės, trokštame taikos. Mūsų visų lūkesčius ir svajones — išsaugoti taikos reikalą — akivaizdžiai išreiškė tarybinės vyriausybės vadovas N. Chruščiovas savo kalbose, neseniai pasakytose SNO Generalinės Asamblėjos XV-oje sesijoje. Mes įsitikinę, kad taikos reikalas nugalės!

Visa mūsų plačioji Tėvynė skendi septynmečio darbų pastoliuose. Galime pranešti Jums džiugią žinią, kad mūsų įmonė kas mėnuo viršija gamybos planus ir antruosius septynmečio metus baigia pagaminusi keletą tūkstančių porų veltinių daugiau, negu jų buvo gaminama prieš metus. Siame mūsų laimėjime yra ir Jūsų, draugai Presnjos gamyklos darbininkai ir inžinieriai, didelis indėlis.

Su Didžiojo Spalio keturiasdešimt trečiosiomis metinėmis, brangūs draugai!

Žemė atvers lobius

JĮ ISUGDĖ TARYBŲ VALDŽIA

Po kojomis žlugsi vanduo. Ištežusį žemę limpa prie batų. Zvarbus rudėnėlis vėjas čažo veidą, rankas, perkošia drabužius. Bet inžinierius Augustinas Gavėnavičius nesėdi ramioje užuovėjoje. Jis matuoja laukus, apskaičiuoja kruopščiai atslizymedamas sąsluvinyje (nuotrauka apačioje).

Mičiurino vardo kolūkio laukus išraižė grioviai, grioveliai. Į juos klojami drenažo vamzdžiai. 60 hektarų dirvų ir plevų taps derlingais plotais. Štai kodėl A. Gavėnavičius taip kruopščiai darbuojasi.

Šie metal jam ypatingi. Jis sėkmingai baigė Kauno Žemės ūkio akademiją ir pradėjo savarankišką darbą.

— Kodėl pasirinkote žemėtvarkininko specialybę? — užklausėme jį.

A. Gavėnavičius susimąstė ir atsakė:

— Gal dėl to, kad žemė, laisva, be ežių, man labai daug kainavo.

Štai ką jis papasakojo.

Gavėnavičiai buvo mažame žemlaid valstiečiai. Tik keturiasdešimtaisiais metais šeima laisvai atsiduso. Gavėnavičius. Jo tėvas dirbo Kamajų valsčiaus partorgu. Kilus Didžiajam Tėvynės karui, senasis Gavėnavičius išėjo į frontą. Kovoje už laisvę jis žuvo.

Augustiną išugdė ir išmokė Tarybų valdžia.

— Štai kodėl aš noriu, kad kiekviena žemės pėda taptų žydinčia, — sako jaunasis inžinierius.

PELKĖS NYKSTA

Ritmingai burzgia ekskavatorius, didžiuliu samčiu sendamas purvą. Mašiną valdo Kazy Mulevičius (nuotr. dešinėje). Nebe pirmus metus jis dirba Anykščių MMS. Kasį gerai pažįsta „Švyturio“, Puškino vardo kolūkių žemdirbiai.

Apie 50 tūkstančių kubinių metrų žemių šiuose kolūkiuose jis iškasė. Ten, kur praėjo jo ekskavatorius, nenaudojamos žemės tapo derlingomis.

Lenktyniaudamas su draugu Algii Kondratavičiumi, per dieną jis iškasdavo po 400 kubinių metrų žemių. Išdirbo normą K. Mulevičius viršydavo dvigubai.

Prieš Spalio šventes K. Mulevičius baigė Mičiurino vardo kolūkio dirvų ir plevų nusausinimą.

Ten, kur dirbo šie Anykščių MMS melioratoriai, žemė atvers lobius.

Alf. BRIEDŽIO tekstas ir nuotr. Mičiurino vardo kolūkis

K. KAIRIOKSTIS

MOTINA

Gestapininkai, dviejų karininkų — vieno ilgo, išstypusio, niūraus, kito storiulio, jau praplikusio, rėksmingo — vadovaujami, išgriozdė visus trobos kampeles, šakėmis išbadė mėslo likučius tvarte, pasisukinėjo tuščiajame kiojime ir vėl susibūrė kieme.

Ona Karosienė stovėjo prie lango ir retkarčiais vos vos pastebimai virpančia ranka glostė mažojo Algio galvelę. Viena vienintelė mintis užvaldė ją: kaip ir kur išsaugoti Algiuką. Kad jai ši trumpa

birželio naktis paskutinė Kuprių kalme, o gal ir iš viso gyvenime, ji neabejojo. Gestapininkai užgruvo aiškiai tiksliai informuoti apie jų šeimą. Jie net ne klausinėjo, kur vyras, kur vyresnieji sūnūs. Svėdasiai, kaliai baltaraiščiai, matyt, pakankamai pripasakojo.

Pusbalsiu paerzėję tarpusavyje, karininkai žengė į virdų. Juos pasekė geras būrys gestapininkų. Keletas atsiskyrė ir su kulkosvaldžiais nusėlino kas prie klojimo, kas į akacijų krūmą.

— Užtemdyk langus! — Judančiomis lėliukėmis nusimesdamas lengvą vasarinę milinę garktelėjo niūrusis karininkas.

Vieni gestapininkai suvirto kambariuke ant grindų, kiti susėdo prie stalo kortuoti. Storiulis karininkas įsitaisė stalo gale ir pareikalavo bulvinių blynų.

Motina šoko skusti bulves. Jai talkininkavo Algiukas.

Niūrusis karininkas vis matavo savo ilgomis kojomis kambarį, niurzgėdamas retkarčiais dirsteldavo į žemėlapi. Jam kažkas buvo neaišku.

— Kur vyras? Sūnūs? — netikėtai paklausė jis lietuviškai. Skvarbios, ne-

judančiomis lėliukėmis akys įsisiurbė į motinos veidą.

„Prasidėjo“ — nusmelkė mintis motiną. Jei ji nors kiek sutriks, parodys jaudinimąsi, tuomet baigta...

— Vaikai stelius plukdo. Vyras pas gimines išvažiavo, — atsakė ji. Atsakė, ir pati nustebo, kaip įprastai, gal net kiek nerūpestingai nuskambėjo jos balsas.

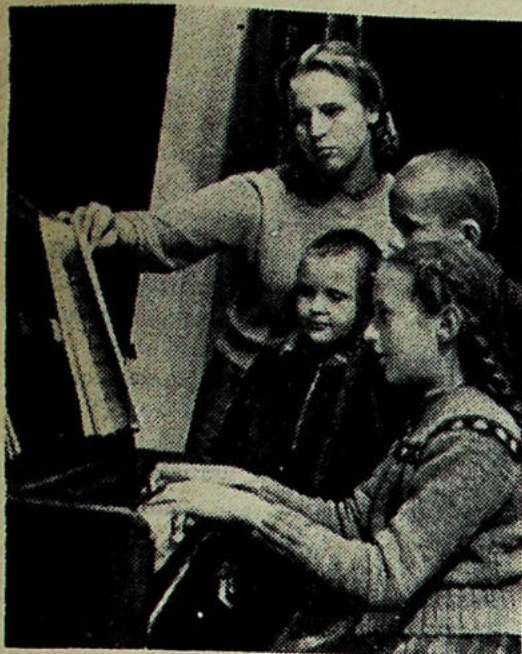
Gestapininkas dar pagraižė švininiu žvilgsniu jos veidą ir vėl ėmė žingsniuoti po kambarį.

(Nukelta į 4 psl.)

– į ateities šviesias dienas

Jie bus muzikais

Pirmieji akordai nuskambėjo iš po jaunųjų anykštėnų pirštų. Mieste atidaryta septynmetė muzikos mokykla.

Joje veikia akordeono ir pianino klasės.

Į mokyklą susirinko daugiau kaip 80 miesto darbininkų ir tarnautojų vaikų. Dauguma iš jų pirmos-antros klasės moksleiviai. Bet kai kurie berniukai ir mergaitės turi įgimtus muzikinius gabumus ir jau moka groti bei skambinti instrumentais. Net dėstytojai Milda Pauliukonytė ir Pranas Dūmanas stebisi mažamečio R. Slavensko gabumais. Jis puikiai valdo akordeoną, net savo kūrybos polką pagroja. Muzikalumu pasižymi D. Strukčinskaitė, L. Kaušpėdaitė, J. Raila ir daugelis kitų moksleivių.

Nėra abejonės, kad dauguma iš jų taps muzikais.

Nuotraukoje (iš kairės į dešinę): dėstytoja M. Pauliukonytė, moksleiviai A. Kruopienis, J. Raila ir L. Kaušpėdaitė pamokos metu prie pianino.

G. Dundulio tekstas ir nuotr.

DARBININKO RANKOS

Kai baigiasi darbas ar ateina šventė, Povilas Kapočius mėgsta pavaiškėti po gimtąjį Anykščių miestą. Ne tik vasaros žalumai ir rudens spalvos žavi jį. Darbininkiška širdis turi kitu kuo pasidžiaugti.

Dešimtus metus P. Kapočius dirba rajono statybos-remonto kontoroje, ir jo rankos tūkstančius plytų kilojo, dešimtis tonų cemento išnešiojo. Kas gali apskaičiuoti, kokį didelį darbą jis atliko?

Štai erdviais langais žvelgia vidurinė mokykla. Jis mūrija jai pamatus. Priešais mokyklą stovi dvilaukščiai namai, kuriuose gyvena dešimtys darbininkų ir tarnautojų šeimų. Laipiodami laiptais, žmonės ne

nepagalvoja, kad juose Povilas Kapočius paliko pirštų žymes. Nepagalvoja ir tie, kurie gyvena Sventosios krantinėje, kad ant šio darbininko mūrytų pamatų tvirtai laikosi plytų sienos. Buvo statomas naujasis restoranas, P. Kapočius irgi darbavosi. Nėra Anykščiuose to namo, statyto statybos-remonto kontoros, kad jam pamatų nebūtų klojęs Povilas Kapočius. Ir visada, kur tikta dirbo, niekas jam priekaištų nedarė. Kiekvieną darbą jis atlikdavo sąžiningai, kruopščiai. Neveltul sakoma: „Kokie pamatai, toks ir namas“.

Kai užkalbini P. Kapočių, kaip sekasi dirbti, jis kukliai patrauko pečiais:

— Negi aš geriausias darbininkas? Va, Balys Davidonis, Jonas Leščinskis irgi šauniai darbuojasi. Visi kartu klojam betoną.

Darbininkiškos rankos! Tas rankas matome mes šventinėje kolonoje, nešančias vėliavą ar plakatą. Jos sveikina tatką, ateltį. Ir tos rankos ne-
leis karo krankliams sugriauti tai, ką jos pastatė darbo žmonių laimėi ir gerovei.

leis karo krankliams sugriauti tai, ką jos pastatė darbo žmonių laimėi ir gerovei.

Kraujas nenuplaunamas

Už langų užavo žiema, o gryčioje skardėjo laidotuvių giesmės. Beveik visi Mickūnų ir Girelės kaimų valstiečiai susirinko paskutinį kartą atsisveikinti su kaimynu Juozu Mikėnu.

Tuo metu, kada moterėlės žegnojosi, pradėdamos naują giesmę, drinktelėjo durys ir balz-ganoje šviesoje sužibėjo šautuvų tūtos.

— Stot! — sukliko apšepęs banditas.

— Kuris Juozaponis? Povilas? — riktėlėjo kitas.

Prie durų sėdėjęs vyriškis tvirtai išėjo į priekį.

— Žmona? — vėl sugriežė dantimis antrasis banditas.

Suvargusi, nedidukė moteriškė pravirko:

— Už ką mus? — Aukščiausias iš-

aiškins, — už plaukų vo. Visiems laimės norė-

nutvėrė ją banditas. jo. Už Tarybų valdžią

Išvaidamas juos abu, kovojo, — pasakojo banditai pagrasino liku-

siems: — Nė kojos per ro metalis P. Juozaponis

slenkstį. Melskitės dar buvo tarybinių partizanų

už porą dūšelių.

Nuolat daužydami šau-

tuvų buožėmis, Juozapo-

nį ir jo žmoną banditai

paršvarė Girelės kai-

man, jų trobon.

— Ką aš blogo pa-

dariau? — bandė aiš-

kintis Juozaponis.

— Tau nereikės dva-

ry dalinti. Užteks poros

metrų žemės. Prisirysi,

— siuto banditai.

— O kur Leonas? Sū-

nus? — vėl kamantinė-

jo.

— Tokius, kaip jūs,

ryšininku, aprūpindavo

juos maistu. Po karo jis

aktyviai dalyvavo Svėda-

su valsčiaus veikloje,

padėjo dalinti Juodviršio

dvarą bežemiams ir ma-

žažemiams. Jis ir pats

buvo naujakuris. Bet ne

asmeninė nuosavybė Juo-

zaponiui rūpėjo. Jis pir-

masis kaimė agitavo už

kolūkius.

Nuo to laiko praėjo

daugiau kaip dešimt me-

tų. Žemė, už kurią nau-

jakuris Juozaponis pra-

do moksleiviai-pionieriai

rado kraujuotą kepurę.

Žmonių žudikai Juozaponio lavono niekas nesuieškojo.

— Už ką tą dėdę nu-

žudė? — klausinėjo žin-

geidūs valkučiai.

— Geras žmogus bu-

Svėdasai

P. Juozaponis

ryšininku, aprūpindavo

juos maistu. Po karo jis

aktyviai dalyvavo Svėda-

su valsčiaus veikloje,

padėjo dalinti Juodviršio

dvarą bežemiams ir ma-

žažemiams. Jis ir pats

buvo naujakuris. Bet ne

asmeninė nuosavybė Juo-

zaponiui rūpėjo. Jis pir-

masis kaimė agitavo už

kolūkius.

Nuo to laiko praėjo

daugiau kaip dešimt me-

tų. Žemė, už kurią nau-

jakuris Juozaponis pra-

do moksleiviai-pionieriai

rado kraujuotą kepurę.

Žmonių žudikai Juozaponio lavono niekas nesuieškojo.

— Už ką tą dėdę nu-

žudė? — klausinėjo žin-

geidūs valkučiai.

— Geras žmogus bu-

Svėdasai

Daugiavaikės motinos laimė

Kamarova Melanija nuo 13 metų amžiaus pradėjo dirbti sunkius laukų darbus padiene darbininke pas Puntuko ir kitų kaimų buožes. Jos tėvai Naujonyse teturėjo 5 ha žemės. Skurdo ir nedateklių verčiamas, Melanija iš mažens pati turėjo užsidirbti juodos duonos karnį. Todėl ir mokytis jai neteko, vos baigė pirmąjį skyrių ir išėjo tarnauti.

Dabar Kamarova — dešimties vaikų motina. Gyvena pasiturinčiai. Visi vaikai sotūs ir šiltai apmęti. Kambarys švarus, jauskus, mergaičių rankdarbiais papuoštas, elektra šviečia. Vyras dirba „Svyturio“ kolūkio kalviu. Šiais metais jis apie 300 darbadienių išdirbo. Duktė Melanija taip pat „Svyturio“ kolūkio lauko darbininkė. Vyriausia duktė Aklina dirba Debelių ligoninėje dezinfektore. Trys dukterys — Fillonija, Pelagėja ir Ekaterina — mokosi Naujonių pradinėje mokykloje, Jurgis — Dabužių septynmetės mokyklos VII klasėje. Vaikai Zoja, Ivanas ir Steponas dar maži. Bet kai jie paūgės, ir jiems atsivers mokyklos durys.

Spalio mėn. 3 d. Kamarovų šeimoje vėl buvo šventė. Gimė sūnus. Bet jis neatnešė Kamarovų šeimai didelių rūpesčių: šeima gavo vienkartinę 1750 rub. pašalpą ir iki mažajam Jerofėjui su-
kaks 5 metal, gaus po 125 rub. pašalpos kas mėnesį. Be to, kai sūnui suels vieneri metal, motina bus pristatyta suteikimui jai garbingo Motinos-Didvyrės vardo.

Nuo 1947 metų daugiavaikėi motinai M. Kamarovai išmokėta 35.360 rub. valstybinių pašalpų.

G. ZVIRBLYTĖ

Daugiavaikėms ir vienišoms motinoms valstybinių pašalpų vyr. inspektorius

Kas metai rajono liaudies švietimo įstaigų darbuotojai pasiekia gražesnių auklėjamojo-mokomojo darbo rezultatų.

Siemet pirmą kartą pasiekta, kad visi 7—16 metų amžiaus vaikai lanko mokyklas. Siame bare ypač didelį darbą nuveikė Kunigiškių, Svėdasų, Sventupio ir kitos apylinkių tarybos, mokytojai.

Ten, kur mokiniai neturi reikiamų sąlygų mokytis namuose, suorganizuotos prailgintos dienos grupės. Tokios grupės veikia Juostininkų, Levaniškio ir Anykščių pirmojoje septynmetėje, Debeikių ir J. Bi-

Mokyklų durys atviros visiems

liūno vardo vidurinėse mokyklose. Prie vidurinių ir septynmetių mokyklų įsteigta 12 kaimo jaunimo klasių.

Iš priemokyklinių sklypų gaunama vis daugiau pajamų. Tai leidžia aprūpinti mokinius vadovėliais ir rašomąja medžiaga.

Mokyklų bendrabučiuose apgyvendinta 385 vaikai, 59 iš to

skaičiaus išlaiko valstybė.

Gerėja mokomasis-auklėjamasis darbas. Ypač moksleivių pažangumas pakilo Svėdasų, Skiemonių, Debeikių vidurinėse mokyklose.

Rajono mokytojai pasiryžę vis labiau gerinti mokomąjį - auklėjamąjį darbą, mokyti jaunąją kartą taip, kad jie pamiltų darbą, mokyklose įgytų darbo įgūdžius, o

Nuotraukoje: statybos-remonto kontoros darbininkas P. Kapočius.

S. Šilainio tekstas ir nuotr.

išėję iš jų, taptų gerais darbininkais, šauniais kolūkinio kalmo darbuotojais, aktyviais kovotojais už komunizmo kūrimo reikala.

Sveikindamas rajono mokytojus Spalio socialistinės revoliucijos 43-ųjų metinių proga, noriu palinkėti jiems puikios sėkmės kilniame jaunosios kartos auklėjimo darbe.

A. Puodžiūnas
Rajono liaudies švietimo skyriaus inspektorius

MOTINA

(Atkelta iš 2 psl.)

Kai garuojančių blynų lėkštė atsirado priešais stovėjį karininką, prisėdo ir išstypėlis. Motina darbavosi prie krosnies, šio to sluntinėjo Algutį į kiemą, ir vis galvojo, kaip ant tvorėlės padžiauti puodynę. Puodynė buvo sutartas pavojaus ženklas. Bet ilgšis nenuleisdamas akių sekė ją ir buvo aišku, kad nieko padaryti nepasiseks.

Motina nusišluostė prakaituotą kaktą, paslėmė kibirą ir išėjo į kiemą.

Svito. Nuo Sventosios pro karklų garbanas sruveno skystas rūkelis. Lygioje, pašvenčiais nusidriekusi plevoje, kur-ne-kur stovėjo nejudrūs, nuo tirštos rasos ap sunkę ažuolukai. Sodybą supančių šimtamečių liepų drevėse krebždėjo pabudę varnėnai. Ir tokia tylia, tokia ramybė, toks lengvumas jautėsi rytmečio dvelkime, kad nežmoniškai iškankintą kelių valandų balsios įtampos motinos širdis neišlankė ir per skruostą nuriedėjo dvi stambios ašaros. Ji nežymiai apsidairė. Niekur nesimatė nė vieno fašisto. Sodyba buvo apgaubingai rami, kaip kupstas, kuriame paspėsti balsūs spąstai.

Kur Vladas, Leonas? Ar

Jų neapgaus rytmečio ramybė? Ar jie nesumanys užsukti namo, tiesiai į narsus dvikojams žvėrims?

Milžiniškomis valios pastangomis motina susitvėrė, grįžo į trobą.

Vėl ji darbavosi prie krosnies, vėl kepė ir kepė blynus nepasotinamiems fašistams.

— Užteks, — ilgšis gestapininkų karininkas atsisėjo, pasiražė ir vėl ėmė matuoti žingsniais kambarį.

— O kareiviams? — papriestiaravo motina.

Ilgšis tiriama pažvelgė į ją.

— Ką gi. Kepk.

Ir pridūrė:

— Rūpestinga. Matyt, atjauti kareivius... — Jo balse girdėjosi aiški ironija.

Storulis, prisikirtęs iki soties, nusimetė mundurą, ėmė kalbinti motiną. Ji atsakinėjo. Atsakinėjo laisvai, net pajuokaudama. O širdis virpėjo, tiesiog stingo nuo minties, kad štai, štai pasirodys sūnūs ir tada... O, ji sutiktų šimtus kartų mirti, kad tik galėtų perspėti sūnus apie pavojų. Niekur nežiūrėdama tuojau pat ką nors padarytų, kad kiltų triukšmas, kad sūnūs išgirstų. Bet gi troboje Algiukas. Kas bus su juo?

Ilgšis užpūtė žiburį, at-

bangstė langus. Motina vogčiomis žvilgtelėjo pro langą ir vos neišmetė lėkštės.

Iš pašvenčių plevos į kelią suko Vladas.

— Algiuk, bėk praskaldyk šakalių, — paliepė ji sūneliui.

„Gal bent jis išsigelbės“ — pagalvojo. — „Gal ir Vladuką perspės kaip nors“...

Bet jau vėlu... Vladas praėjo pro akacijų krūmą, kurlame lindėjo fašistai, nieko nenujausdamas žengė į trobą.

„Kaip ji perspėti, kaip ji perspėti“ — viena vienintelė mintis kalte kalė stingstančiuose smegenyse.

Ir štai blykstelėjo mintis: „Sielial!“

— Tai kur jūs sielus palikot? — Iš visų jėgų tvardydamasi paklausė motina ir taip žvilgtelėjo sūnui į akis, kad tas, matyt, viską iš karto suprato.

— Gi prie Martynkainio, — atsakė Vladas.

Ilgšis žengė prie jo. Vladas nežymiai pasisuko šonu.

Motina suprato: dešinė-

je sūnaus kišenėje pistoletas. Akimirka troboje viešpatavo spengianti tylia. Ilgšis įdėmiai tyrinėjo Vlados veido išraišką, tartum ruošėsi apkratyti kišenes. Bet Vladas sukiojosi, kažko ieškojo.

— Kirvį pametė. Jau kad nesisekė, tai nesisekė, — bambėjo jis. — Mama, kur kirvis?

— Pašlurėj. Ten Algiukas šakalius skaldo.

Vladas buvo besukas į duris, bet ilgšis sustabdė.

— Palauk!

Motina matė, kaip vos vos virptelėjo ir kilsterėjo sūnaus dešinė.

„Kad tik jis kaip nors išspruktų. Nudėtų šitą blauzdybę ir paspruktų“ — skriejo mintys galvoje.

Apie save ji negalvojo.

Ilgšis nužvelgė Vladą.

— Tai tu tikrai sielininkas.

— Zinoma.

— O, tai aš nuo kartas suprantu, kad sielininkas. Sielininkas gut. Vokiečių vermachtas medį būti plukdys, — įsikio gale stalo atsidrėbęs storulis.

Ir štai daugiau kaip 40 metų ši liga kankina imperialistus. Kai kurie iš jų, ypač labiau sensitelėję ir jau persirgę minėta liga, dažnai netenka atminties. Tokį reiškinį matėme visiškai neseniai SNO Generalinės Asamblėjos sesijoje, kai Jungtinių Valstijų atstovas pareiškė, kad pirmasis metais po Spalio revoliucijos Amerika nedalyvavo agresijoje prieš Tarybų šalį. Negalėjo jis prisiminti ir knygos — „Amerikos avantiūros Sibire“, kurią parašė generolas Greivsas, vadovavęs Amerikos armijai Sibire. Priminus Jungtinių Valstijų atstovui šią knygą, jis pradėjo kledėti: „Tai komunistų propaganda!“

Kliedėjimas — tai labai pavojingas minėtos ligos simptomas. Bene ryškiausiai jis pasireiškė Vokietijos imperialistų tarpe. Kai prasidėjo Spalio revoliucija, Adolfui Hitleriui buvo 28 metai, o Konradui Adenaueriui — 41 metai. Nežiūrint tokio amžiaus skirtumo, liga neaplenkė nei vieno, nei kito. Pirmasis, kaip žinome, kledėdamas šaukė: „Rusiją sutriuškinsime per dvi savaites!“ Antrasis dabar kledi: „Pasigaminę savo atomines bombas, atstatysime reicho sienas!“ Kuo baigėsi pirmasis fašistinis kliedėjimas, visi puikiai atsimename; kuo baigsis antrasis naujafašistinis kliedėjimas, nesunku numatyti.

Panašaus pobūdžio kliedėjimas vis dažniau girdisi ir tolimame užjūryje. Antai, Niujorko universiteto profesorius Chuna kledėjo: „Geriau būti atomizuotiems, negu komunizuotiems“, kitaip tariant, geriau sunaikinti žmoniją, negu ramiai laukti komunizmo pergalės.

Kartais kliedėjimai pasireiškia politinių haliucinacijų formomis. Štai visiškai neseniai toje pačioje SNO Generalinės Asamblėjos sesijoje Anglijos atstovas kėlė rankas į dangų, ragino būti liudininku aukščiausiąjį, kuris, esą, laimino kolonizatorius jų „civilizacinei misijai“ kolonijose. Šis simptomas, kaip matome, parodo visišką atminties netekimą. Nigerijoje, štai, miršta daugiau kaip pusė vaikų, nesulaukę šešerių metų. Madagaskaro gyventojų skaičius per 60 prancūzų viešpatavimo metų sumažėjo daugiau negu perpus. Per 50 metų, kol belgai viešpatavo Konge, gyventojų skaičius sumažėjo beveik 50 procentų — žmonės žūdavo nuo bado ir ligų. Ir štai, negaluojuojantieji ponai kolonizatoriai viso to negali prisiminti...

Ypač jų atmintį aptemdo Spalio šviesa. Darbo žmonių švenčių dienomis karščiuojantys imperialistai kartais visiškai apsisuka (pavyzdžiui: lėktuvo U-2 skridimas Gegužės Pirmąją).

Vargu ar pagelbės ir auksinės lovos — taip liaudis sako apie pavojingai susirgusius ligonius.

T. Garstytiš

Feljetonas

PAVOJINGA LIGA

...Štai matome sunkiai karščiuojantį misterį Topkinsą. Kas atsitiko? Jo tarnai ramina: prais, spalio dienomis ji visuomet krečia drugys...

Tai nauja liga, atsiradusi prieš 43 metus, netrukus po istorinių „Auroros“ šūvių. Ja pradėjo sirgti išimtinai tik imperialistai. Kai tik išgirdavo žodžius „Tegyvuoja Spalio revoliucija!“ arba „Talką pasauliui“, daugelis jų tuoj pat pradėdavo karščiuoti.

Naujoji liga pradėjo reikštis gana keistais simptomais: periodiniu pasitimu, dantų griežimu, politiniu kledėjimu ir pan. Pirmiausia ta nežmoniška liga buvo susirgę net keturiolikos valstybių imperialistai: netrukus po Spalio revoliucijos Amerikos, Prancūzijos, Anglijos, Vokietijos, Japonijos ir kitų kraštų karščiuojantys imperialistai išbrovė į Tarybų šalį, tarytum neradami vietos savo žemėje. Ir tik stiprių, raminančių tarybinių valstų dėka buvo suvaldyti nauja liga susirgę išbrovėliai.

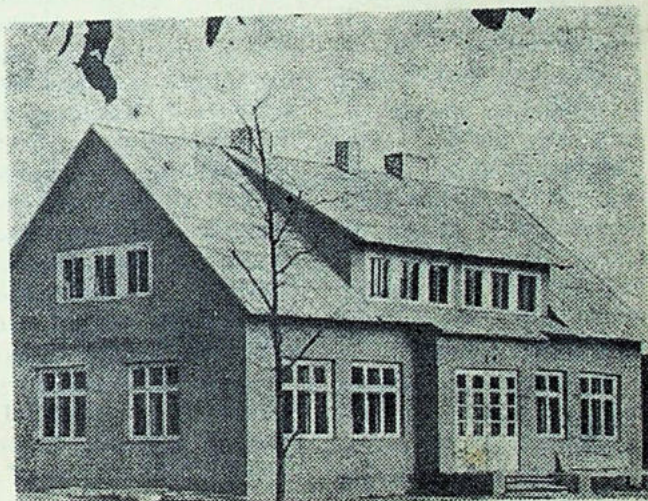
— Kas atsitiko su misteriu Topkinsu?
— O, dieve, spalio dienomis jis kažkodėl visuomet karščiuoja.

Dail. L. Genčo karikatūra

IŠ VISUR

● Sodai ir vynuogynai mūsų šalyje dabar užima apie keturis milijonus hektarų. Šiais metais jie išsiplės dar maždaug apie 500 tūkstančių hektarų.

● Baškirijos rajonuose statoma dvylika sviesto gamybos įmonių. Baškirijos kalnų pramonės darbininkų mieste — Sibajuje baigiama statyti didelė pieninė.

Svėdasuose pastatytas tipinis apylinkės tarybos pastatas. Jį iš piuvėnų betono sumūrijo rajono statybų-remonto kontoros darbininkai. Naujajame name įrengti patogūs kabinetai, laukiamasis kambarys ir erdvi posėdžių salė.

Nuotraukoje: tipinis apylinkės tarybos pastatas.

B. Melėniskio nuotr.

Redaktorius St. VINCIONAS

Kino teatre „PERGALĖ“ žiūrėkite šiuos kino filmus:

lapkričio 8-9 dienomis

„Tūkstantaveidis žmogus“

lapkričio 10-11 dienomis

„Jie buvo devyniolikmečiai“

Panevėžio Grūdų produktų gamyklų valdyba superka vasarinių vikių sėklą. Už vieną kg vikių sėklos mokama po 5 rublius ir apkeitimo tvarka parduoda koncentruotų pašarų po 2 kg.

Direktorius